

Opioiden, benzodiazepinen en heupprothesen vanwege een heupfractuur

Ondanks veiligheidswaarschuwingen is het gebruik van opioïden (sterke pijnstillers) de afgelopen jaren toegenomen. Ook benzodiazepinen (kalmerings- en slaapmiddelen) worden nog vaak gebruikt door ouderen. Beide middelen kunnen bijwerkingen geven, zoals slaperigheid, een groter risico op vallen, ademhalingsproblemen en afhankelijkheid. Het gelijktijdig gebruik van benzodiazepinen en opioïden wordt daarom sterk afgeraden, omdat dit het risico op ernstige complicaties vergroot.

In deze landelijke case-controlstudie (een onderzoek waarin een groep patiënten wordt vergeleken met een vergelijkbare groep mensen zonder de aandoening) is onderzocht of het gebruik van benzodiazepinen, opioïden of een combinatie

van beide samenhangt met een verhoogd risico op een heupfractuur waarvoor een heupprothese wordt geplaatst. Hiervoor zijn gegevens uit de LROI gekoppeld aan gegevens van de Stichting Farmaceutische Kengetallen (SFK), waarin medicijnverstrekkingen van apotheken worden geregistreerd. Alle kophalsprothesen en totale heupprothesen vanwege een heupfractuur bij mensen van 65 jaar en ouder in de periode 2013-2022 werden bekeken. De controlegroep bestond uit de algemene Nederlandse bevolking, met ongeveer dezelfde leeftijd (in groepen van 5 jaar) en hetzelfde geslacht in de maand waarin de operatie plaatsvond. Medicatiegebruik werd gedefinieerd als minimaal één verstrekking van benzodiazepinen, opioïden of een combinatie van beide middelen in de maand voorafgaand aan de operatie, of in dezelfde maand voor de controlegroep.

Opioiden, benzodiazepinen en heupprothesen vanwege een heupfractuur in de periode 2013-2022

Heupprothesen vanwege een heupfractuur

Gemiddelde leeftijd
80
Man
43%

15.728
Totaal

Medicatiegebruik bij heupprothesen vanwege een heupfractuur versus medicatiegebruik in de algemene bevolking

	Opioiden	Benzodiazepines	Combinatie
bij heupprothesen vanwege een heupfractuur*	8,3%	8,2%	2,5%
in de algemene bevolking**	2,6%	5,9%	0,9%

*in de maand vóór de operatie **in dezelfde kalendermaand

Risico op heupprothese vanwege een heupfractuur

Bijdrage aan heupprothesen vanwege een heupfractuur in de algemene bevolking

Opioiden

↑ hoger
bij alle leeftijden

grootste
3,7-6,0%

Benzodiazepines

↑ hoger
vooral bij 65-69 jaar

0,4-3,1%

Combinatie

↑ **hoogste**
vrouwen **5,2x** zo grote kans
mannen **7,5x** zo grote kans

0,1-2,9%

Vergelijkbare doseringen bij heupprothesen en algemene bevolking, ook bij lage doseringen verhoogd risico op heupprothese vanwege een fractuur

Conclusie

Deze studie laat zien dat het gebruik van benzodiazepinen en opioïden, en vooral het gelijktijdig gebruik van beide, samenhangt met een verhoogd risico op een heupfractuur waarvoor een prothese wordt geplaatst, met name bij jongere ouderen. Op populatieniveau lijkt opioïdegebruik de grootste bijdrage te leveren aan de ziektelast. Door het observationele karakter van het onderzoek kunnen geen oorzakelijke conclusies worden getrokken. De resultaten ondersteunen wel het belang van terughoudendheid bij het voorschrijven van opioïden en benzodiazepinen, en vooral in combinatie.